

עמ:

הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

(א) [למקח פדן] ב"ק לה.
מסורת לה. וזה. (ב) ופי'
הוספות לקמן פ': דיה
הנשקלן. (ג) [לפני מתי].
(ד) [שם]. (ה) [לפני ב' דין]
מדי. (ו) [הה]. (ז) [מקום ז'].
(ח) [שמות כהן].

תורה אור השלם

1. ובי יצא אנשים ונגפו
אשה וקרה ויצאו וקרה
ולא ידעה אשתו עניש
יעניש כאשר ישות עניש
בעל האשה וקח
בפללים: שמו כא כב
2. ומכא בדמיה יושלמה
ומכא אדם יקח:

מוסף רש"י

נתינה למעלה. לענין דמי
ולוח חכמי ונתן פללים
והנתינה י"א. אף כאן
מזמן. ומאי נשך דמי
הנשך. (שם) מכה אדם
ופוכה בהמה. מכה אדם
אלה מכה אדם לא יאסר
אלה יומת. הקדש פטור
ממון דמכה אדם לחיוב
ממון דמכה בהמה. מה
מכה אדם אין לו כי חילוק
לחיוב. אף מכה אדם אין לו
כי חילוק לפטור. מה
מכה בהמה חייב דלמחרת
והאילו כגון. ואילו נחמד
והאילו חייב. (ב"ק דה).
לשאין מחבירין. אין כי
חיות חיות אדם (וכחיות
הה). בין דרך ירידה
לדרך עלייה. משום דגבי
גלות ההורג כגון אדם
חילוק בין דרך ירידה לדרך
עלייה. דלמחרת נחמד
(א) כל שדבר ידענו גילה.
דמי יפול ע"ד שפול.
דרך נפילה. (שם). דין
עליה. שהיה הנחמד יד
ואי שחתי נחמד מלמטה
למעלה. (שם). אי: שהיה
כלאחר לו נחמד הנחמד.
קד"ל דפטור מלמטה. אפילו
היה פטור מחלומין. (ב"ק
דה). כל חייבי מיתות
שנעדרו זה בזה. ואין
ידוע איזה מהן נקלה ואיזה
מקח נחמיה. גידונין
בקהל. שאין אדם רשאי
למסור את הקל לעניש חמור
של נחמיה. (ב"ק דה).
(ב). לא נחמד למגדף.
נחמד את השם והוא
נשקל דממיו. (ויקרא
ד). הלא את החקל וזו.
ולעבור כוכבים. שכן
עבירות חמורות. (רש"י
שם). כמיתות בעלים. אם
היה ידוע בחיוב מיתת ב"ד.
כך מיתת השור. דהיינו
נפלי יומת. (שמות כה)
קרא ימיתו לך דעה ולא
דנתיים קטל. (מקור ב. א.)

נפיה למעלה. גבי לא יהיה אסון ונתן פללים (שמות כה) דמי
ולוח: והא דתנא דבי חזקיה מפיקא מדריב ורנן. דרנן מחייבי
ליה מיתה לנחמין להרוג את זה והרג את זה ורבי מחייבי ליה
ממון ואילו למגדף דבי חזקיה לא מחייבי ממון ולא מיתה: **מכה**
אדם ומכה בהמה. לך הוקשו כהאי

קרא מכה בהמה ישלמה ומכה אדם
יומת ומשמע כהמה חייב ממון
וכאדם פטור ממון דכתיב כהמה
ישלמה ולא אדם והקשו לך הכבוד
פטור משלומין של אדם לחיוב
משלומין של בהמה מה הלן לא
חלקת בין מחבירין. לקמן מפרש ואילו
מאי היא: דרך עלייה לא שייך
למתי גבי כהמה אלא משום דכאדם
אשכחן ציה חילוק כהורג כגון וכל
ירידה חייב גלות אצל דרך עלייה
כדמיו את ידו פטור מגלות דכתיב
(במדבר לה) ויפל עליו וימת דרך
נפילה בעיניו: לפטור ממון. כלומר
לא חלקת בו שום דל להפטר מן
השלומין אלא בכל דלדון הוא דמחייב
דרננין כל מקח כ"ק (דף כו): מפיקא
תחת פטור לחיוב על השוגג כמודד וכל
האונס כדלון ומכה בהמה נזק הוא:
אף מכה אדם. אין דין פטור משלומין
הכבוד בו חלק לשום דל שחייב ממון
אלא כל שעה פטור ממון בין כגון
ואין מחבירין דפטור ממתיה בין כגון
ונחבירין דחייב מיתה: **אלא לפטור.**

אלמא פטור ממון למגדף דבי חזקיה
וממיה נמי שמע מינה דפטור ליה
מלמחרת. למפטרין משלומין
דמפרש ואילו ואי בר קטלא מי
אלטריך למפטר: **מתני' שנתערב**
באחרים. נגמרא מפרש הן אחרים
מהן ניהו: **כונסין אותן לניסוי.**
ושם מאכילין אותן שוריים עד
שנבקע כריסן דכתיב לקמן בפירקין
(דף פא): **דנונין כקלס.** מאחר
שנעברו ואי אהה מכיר מי המחביר
את החמורה ומי המחביר את הקלה
אי אהה רשאי להחמיר עליו למוסבו
למיתה חמורה שלא נחמיר בה אלא
לדיון בקלה ששנה בכלל החמורה:
הנשקלן בנשרפין. אע"ג דרובא
דהני נשרפין דקדתי נשקלן בנשרפין
משמע חד נשקל שנעבר בנשרפין
טובא אפילו הכי לר' שמעון ידיו
כולן כקפלה מפני שהשריפה חמורה:
לא נתנה למגדף ולטובד עבדום
כוכבים. שפשיטין ידן בעיקר: לא
ניסנה לנח ככן שנסה. שעריתה
חמורה שמחללת את אביה כלאמר
כארכע מיתות (לעיל דף נב). שנהגין

בו חול: כס"ף. שהק חמור: **וכנסים אחרים כהנן.** כס"ף חמור.
ועממא מפרש בארכע מיתות [שם ג]: **גב' אלא כפניו.** כיון דאין מחבירין
אותו לא הוה כפניו: **וכיון דרובא הוא.** שהרי קבלו העדות
וגשאו ונתנו בדבר: **דפטיירי.** הואיל ואיכא חד דלא נגמר דינו אין
לך ראייה לכות גדולה מו ורשמתא אמר והאילו העדה (במדבר לה):
אי

ינתינה למעלה מה להלן ממון אף כאן ממון
אמר רבא האי רתנא דבי חזקיה מפיקא
מדריב ומפיקא מדריבן: **רתנא דבי חזקיה**
מכה אדם ומכה בהמה מה מכה בהמה
"לא חלקת בה בין שוגג למזיד בין מחבירין
לשאני מחבירין בין דרך ירידה לדרך עלייה
לפטור ממון אלא לחיוב ממון אף מכה
אדם "לא חלוק בו בין שוגג למזיד בין
מחבירין לשאין מחבירין בין דרך ירידה לדרך
עלייה לחיוב ממון אלא לפטור ממון מאי
שאין מחבירין אילימא שאין מחבירין כלל
היינו שוגג אלא פשיטא שאין מחבירין לזה
אלא לזה וקתני לחיוב ממון אלא לפטור
ממון ואי בר קטלא הוא מאי איצטרך
למפטרין ממון אלא לאו שמע מינה לאו
בר קטלא הוא ולא בר ממונא הוא:
מתני' ירוצח שנתערב באחרים כולן
פטורין ר' יהודה אומר כונסין אותן לכיפה
יכל חייבי מיתות שנתערבו זה בזה גידונין
בקלה הנשקלן בנשרפין ר' שמעון אומר
גידונין בסקילה שהשריפה חמורה וחכמים
אומרים גידונין בשריפה שהסקילה חמורה
אמר להן ר"ש "אילו לא היתה שריפה
חמורה לא נתנה לבת כהן שזנתה אמרו לו
"אילו לא היתה סקילה חמורה לא נתנה
למגדף ולטובד עבדות כוכבים הנהרגין
בנחנקין ר"ש אומר בס"ף וחס"א בחנק:
גב' מאן אחרים אילימא אחרים כשרים
פשיטא ותו כהא לימא רבי יהודה כונסין
אותן לכיפה (סימן בש"ק) א"ר אבהו אמר
שמואל "הבא ברורח שלא נגמר דינו
שנתערב ברורחים אחרים שנגמר דינו עסקינן
רבנן סברי "אין גומרין דינו של אדם אלא בפניו
הלכך כולן פטורין ור' יהודה מיפטרניהו
לגמרי נמי לא כיון דרוצחין ניהו הלכך
כונסין אותן לכיפה ריש לקיש אמר באדם
דכולי עלמא לא פליגי דפטורי אבל הכא
בשור שלא נגמר דינו שנתערב בשורים
אחרים שנגמר דינו קמיפליגי רבנן סברי
"כמיתות בעלים כך מיתת השור ואין גומרין
דינו של שור אלא בפניו הלכך כולן פטורין
ור' יהודה סבר כונסין אותן לכיפה אמר רבא
אי

אז זה ונתנה נפש ממון והשחא קמ"ל חג דבי חזקיה דכמו נחמין
להרוג את זה והרג את שמתחביר פטור ה"ג שאין מחבירין דהכי
מיעתי לה בשמעמין ויין דרך ירידה אלא לשמעמין דכמו דרך
עלייה דלא נתנה שגגה לכפרה דלא שקלינן מינה ממונא ולפטוריה
הכי נמי דרך ירידה אע"ג דנתנה שגגה לכפרה ולפטור מוד נמי
איצטרך ויש עוין לומר להפך לפטור שוגג דרך עלייה כמו דרך
ירידה אצל גלגל נערת מוכחא סוגיא כמו שפירשתי בשמעמין דלא יהיה אסון: **בשור ש"א נגמר דינו ב'.** והשחא לרנן כולן
פטורין משום דאין גומרין דינו של שור אלא בפניו ור' יהודה סבר כונסין אותן לכיפה ריש לקיש אמר באדם דכולי עלמא לא פליגי דפטורי אבל הכא
בשור שלא נגמר דינו שנתערב בשורים אחרים שנגמר דינו קמיפליגי רבנן סברי "כמיתות בעלים כך מיתת השור ואין גומרין דינו של שור אלא בפניו הלכך כולן פטורין ור' יהודה סבר כונסין אותן לכיפה אמר רבא
אי

מכה אדם ומכה בהמה. תימה דכריש פ' הנמנמן [למקח פדן] מוקי
להאי קרא כהמה אצוי ומה שייך בו לחלק בין דרך ירידה
לדרך עלייה ויש לומר דהיקשא לאו מההוא קרא נפקא אלא מקרא
לעיל מינה ואיש כי יכה כל נפש אדם וכמי בתריה מכה נפש כהמה
ישלמה דההוא ברורח כמי כדאיתא
בפ' יולא דופן (נדה דף מד: ושם)
ואע"ג דלפי גירסא אחת דכריש
החבול (ב"ק דף פג:) משמע דההוא
קרא בחבול נחבירו איירי ליתא להאי
גירסא כדפרישית שם ומיהו בפרק
הנמנמן [למקח פדן] שם משמע דמקרא
דמיתוקס כהמה אצוי הוה היקשא
אדם הוה היקשא דקאמר ולמגדף דבי
דמגדף דבי חזקיה ועוד משמע בפרק
אלו נערות (כתובות ד' לה: ושם) דמכה
אדם הוה היקשא דקאמר ולמגדף דבי
חזקיה ממאי דכחול כמי דילמא
בשנה כמי דמכה כהמה גופיה
איכא לפלוגי ומשי לא ס"ד דכתיב
מכה כהמה ישלמה ומכה אדם יומת
משמע דמההוא קרא הוה היקשא ו"ל
דאף על גב דמקרא כמי לאוקמי
קרא כהמה אצוי משום דלא כח
גיה ומת היינו משום דלרבינן למדרש
מינה חבורה כהמה אצוי אצל
במקרא נפקא לך חבורה כהמה אצוי
ענין מופש כהמה מיתוקס מכה אדם
ברורח אע"ג דלא כתיב גיה ומת
ומיהו קשה דמקרא כמי נמי מפיך
מינה חס דמותר להקח דם לאצוי
ו"ל דמייירין בין כהמה אצוי בין
כהמה חבורה כהמה אצוי מדכתיב
הכא חס ולא כתיב ומת וכמה
חבורה דבר הלמד מענינו דומיא
דקרא לעיל מינה דמייירי ברורח
וללדנן מייירי לענין חבורה כהמה
ולענין אצוי כהמה כהמה אצוי
דכחלהו איירי קרא גמרינן שפיר
ממכה כהמה:

בין שוגג פטור. כשנשע עניני
ממון איירי תנא דבי חזקיה דבין
שוגג למזיד מייירי כממון אחר כהדי
מיתה ונפקא לן מינה דחייבי מיתות
שוגגין פטורין מן השלומין משום
דלא חלקת דלכיה מייתי לה בסוף
המניח (ב"ק דף לה: ושם) ובפרק אלו
נערות (כתובות דף לה: ולענין זה
לכ"ע אית להו היקשא דבי חזקיה
דמכחא כאלו נערות (שם) דפרק
ומי איכא למ"ד חייבי מיתות שוגגין
חייבין וכו' אצל בין מחבירין לשאין
מחבירין לאו כממון אחר כהדי מיתה
איירי דמשוגג נפקא וק"ו הוה אלא
לפטור ממנו הנהרג ולאפוקי מדריב
דכריש כהמה אצוי וזה והרג

אז זה ונתנה נפש ממון והשחא קמ"ל חג דבי חזקיה דכמו נחמין
להרוג את זה והרג את שמתחביר פטור ה"ג שאין מחבירין דהכי
מיעתי לה בשמעמין ויין דרך ירידה אלא לשמעמין דכמו דרך
עלייה דלא נתנה שגגה לכפרה דלא שקלינן מינה ממונא ולפטוריה
הכי נמי דרך ירידה אע"ג דנתנה שגגה לכפרה ולפטור מוד נמי
איצטרך ויש עוין לומר להפך לפטור שוגג דרך עלייה כמו דרך
ירידה אצל גלגל נערת מוכחא סוגיא כמו שפירשתי בשמעמין דלא יהיה אסון: **בשור ש"א נגמר דינו ב'.** והשחא לרנן כולן
פטורין משום דאין גומרין דינו של שור אלא בפניו ור' יהודה סבר כונסין אותן לכיפה ריש לקיש אמר באדם דכולי עלמא לא פליגי דפטורי אבל הכא
בשור שלא נגמר דינו שנתערב בשורים אחרים שנגמר דינו קמיפליגי רבנן סברי "כמיתות בעלים כך מיתת השור ואין גומרין דינו של שור אלא בפניו הלכך כולן פטורין ור' יהודה סבר כונסין אותן לכיפה אמר רבא
אי

לח א מיי פ"ו מהלכות
חבול ומקח הלכה א
סנה ענין פ טו"ס י"ח
כ"י שם פט"ף א:
לש ב מיי פ"ח מהל'
נערה בחולה נכבה הלכה
א ופ"ד מהלכות חבול הלכה
ה סנה ענין פ טו"ס י"ח
סימן חכ סוף ד:
ב ג מיי פ"ד מהלכות
רולא הלכה א ופ"ד
מהלכות סנהדרין הלכה א
סנה לוחין קפ:
מא ד מיי פ"ד מהל'
סנהדרין הלכה א:
סב ה מיי שם הלכה א
ופ"ד מהלכות רולא
הלכה א סנה שם:
בג ד מיי פ"ח מהל' נוק
מתוך הלכה י:

